

SAMMENFATNING

Lad os løfte i flok – Alloriarta kivitseqatigiillutalu

Konferencen blev arrangeret i et samarbejde mellem Grønlands Selvstyre og KANUNUPE og foregik på Hotel Hans Egede i Nuuk med ca. 100 deltagere. Udover medlemmer af bygdebestyrelserne deltog de fleste af medlemmerne af Naalakkersuisut, borgmestrene for de kommende fem kommuner samt formænd for overgangsudvalg, embedsfolk, inviterede oplægsholdere og andre interesserede.

Konferencen havde tre hovedtemaer:

1. Fremtidens bygder og mindre bosteder
2. Skabelse af gode rammer for reel erhvervsudvikling, forsyning og levedygtige private arbejdspladser
3. Trykke og udviklende levevilkår for børn og unge.

Konferencedeltagerne kom med en række anbefalinger og udtalelser i løbet af konferencen. En af de vigtigste anbefalinger var, at bygdebestyrelserne fremadrettet skal gives mere ansvar og flere beføjelser. Det kom også frem under debatterne, at flere kommuner allerede arbejder med at styrke bygdepuljerne, så bygdebestyrelserne får bedre mulighed for selv at varetage den lokale udvikling. Derudover arbejder Naalakkersuisut med et lovforslag, der netop har til formål at give bygdebestyrelserne større råderum. Lovforslaget er i høring og skal behandles på Inatsisartuts efterårssamling.

En styrkelse af erhvervslivet i bygderne og især forbedrede vilkår omkring fiskeri og fiskeindustri var et af hovedemnerne på konferencen. I den forbindelse fremlagde Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi en udførlig rapport på to workshops. "Rapport om muligheder for øget beskæftigelse i fiskerierhvervet i bygder og yderdistrikter" indeholder følgende anbefalinger:

1. Det anbefales, at analysen af Nukissiorfiits prisstruktur og subsidier også omfatter en vurdering af det såkaldte 'forårsagerprincip'.
2. Det anbefales, at potentialet for udvidelser i energiforsyningen afdækkes i forbindelse med, at den nye prismodel fremlægges ultimo 2017.
3. Det anbefales, at det undersøges, hvordan RAL's sejlplaner i højere grad kan understøtte fragt fra bosteder med produktionsanlæg, samt afdække eventuelle muligheder for at arrangere alternativ fragt.
4. Med henblik på blandt andet at få et fyldestgørende billede af bygdeanlæggenes økonomiske situation anbefales det, at der igangsættes et arbejde, som har til formål at tilvejebringe et datagrundlag, som afspejler den reelle eksportværdi for Grønland af fiskeprodukter.
5. Det anbefales, at mulighederne for at lave samarbejdsaftaler omkring indsættelse af indhandlingsskibe undersøges, således indsættelsen af disse tager udgangspunkt i den konkrete situation, samt sikrer mest mulig beskæftigelse og samfundsmæssig gavn.
6. Det anbefales, at konkurrencesituationen granskes, herunder bør det vurderes, hvor stort omfanget af konkurrenceklausuler er - ligesom deres effekt på konkurrencesituationen bør vurderes.

Sammenfatning af den 30. maj 2017

- Mere ansvar og større beføjelser til bygderne.
- Bygderne skal sikres øgede muligheder for selv at fremme udviklingen i bygderne.
- Forholdene i bygderne skal registreres for at sikre en bedre dokumentation for de lokale forhold.
- Modsatrettede regulativer inden for miljøhensyn og dagrenovation skal bringes i orden.
- Naturenergi, som landet selv kan levere, bør anvendes bedre.
- Priser, der er tilpasset bygdebefolkningens ydeevne inden for nybyggeri, skal tilvejebringes.
- Selvbyggeri af boliger skal genindføres i bygderne.

- "Grønlands indre liv / Kalaallit inuunerat ilorleq" skal være det motto, som skal være den røde tråd i fremtidens udvikling af bygderne.
- Der er behov for en midtvejsevaluering (der går normalt fire år mellem udviklingskonferencerne) med henblik på en statusrapport omkring anbefalinger.
- Omkring regulering af jagt og fiskeri skal de lokales mening og vurdering tages mere alvorligt.
- En større udnyttelse af landets egne, levende ressourcer er et klart ønske. Genopstart af lukkede produktionsanlæg og opstart af nye.
- De lokale forbrugerråd skal styrkes med henblik på en mere hensigtsmæssig forsyning af bygderne.
- De forskellige myndigheder skal samarbejde bedre og koordinere deres indsatser.

Sammenfatning af den 31. maj 2017

- Fjernundervisning skal indføres og fungere i større omfang end hidtil.
- Myndighederne skal arbejde mere målrettet for at opnå, at flere unge efter endt uddannelse har mulighed for at vende tilbage til bygden og gøre brug af deres uddannelse.
- De uddannelsesmæssige succesoplevelser i bygderne skal gøres mere synlige således, at de inspirerer og fremmer udviklingen omkring uddannelsesindsatsen i bygderne.
- Der hviler et stort arbejdspress på socialarbejderne i bygderne, hvorfor de skal støttes og hjælpes i deres arbejde.
- Bygdeboerne skal ikke stilles og vurderes ringere i forhold til byboerne. Det kræver en større oplysningsindsats samt indførelse af udvekslingsordninger.
- Skolens samarbejde med forældrene skal fremmes, så familiens fremtidsudsigter i bygden på den måde også gøres tydeligere.

Sammenfatning af konferencens afslutning:

- Der bør gennemføres en analyse af bygdernes forskellige vilkår, som kan begrænse udflytningen fra bygderne og fremme udviklingen på stedet.

- At man flytter til en by er ikke altid ensbetydende forbedrede vilkår inden for erhverv, uddannelse og sociale forhold.
- Der skal gøres en bedre og mere intensiv indsats for at fastholde bygdebefolkningen, så de udvikles lokalt og bliver til gavn for bygden.
- Selv om der er flere og flere, der flytter til byerne, er det tvivlsomt, om deres livsvilkår forbedres i forhold til livet i bygden.
- Derfor er det et klart ønske, at der gøres en massiv indsats for at stoppe affolkningen af bygderne ved at gøre livsvilkårene i bygderne bedre på alle planer.
- "Grønlands indre liv / Inuit inuunerat ilorleq" skal ikke blot være tomme ord; der skal handling og indhold bag ordene.

Udpegning af medlemmer til følgegruppe

Følgegruppen, som skal følge op på realiseringsprocessen i forbindelse med konferencens anbefalinger, skal sammensættes således:

- To medlemmer udpeges af KANUNUPE
- Kommunerne udpeger et medlem
- Naalakkersuisut udpeger et medlem
- En embedsmand udpeges til at være sekretær for følgegruppen.

Følgende oplæg i plenum og fremlæggelser efter workshops kan findes som bilag til sammenfatningen:

1. Åbning af konference, *Erik Jensen, Naalakkersuisoq for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur og Boliger*
2. Åbning af konference, *Hans Enoksen, Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi*
3. Miljøforhold i bygderne, *Kim Kielsen, Formand for Naalakkersuisut*
4. Flere muligheder og mere ansvar lokalt, *Maritha Eugenius, Kommuneqarfik Sermersooq*
5. Vi vil og vi kan, *Jens Kristian Therkelsen, formand for KANUNUPE*
6. Muligheder for erhvervsudvikling og arbejdspladser, *Kåre Henriksen, Center for Arktisk Teknologi*
7. Forsyningsniveauet i dag og i fremtiden, *Peter Grønvold Samuelsen, Adm. direktør i KNI A/S*
8. Uddannelsesløft i bygder – mod på fremtiden, *Palle Lennert, NUIKI*
9. De uddannelsesmæssige udfordringer i bygderne, *Simon Lennert, Uddannelsesstyrelsen*
10. Indsatser og samarbejde i bygderne på socialområdet, *Sara Olsvig, Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen*
11. Fremlæggelser efter Workshops